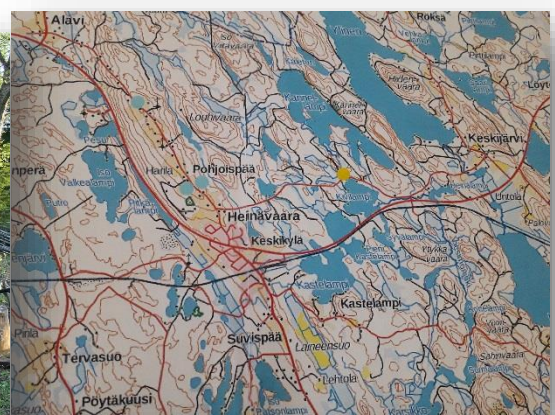

HEINÄVAARAN KYLÄSUUNNITELMA 2018

KYLÄSUUNNITELMAN PÄÄMÄÄRÄ JA TAVOITE

Heinävaarassa kyläsuunnitelman koostaminen oli tullut esille useissa kohdissa, ja 2018 suunnitelman tekoon tartuttiin. Suunnitelmaan on kirjattuna kylän kuvaus sekä toimenpidesuunnitelmat lähivuosiksi.

Kylätoiminnan kehittämisen tavoitteiksi nousi kohteita niin ympäristön, liikenteen, palveluiden, vapaa-ajan ja yhteistyön osalta. Yhteistyön syventäminen naapurikylien kanssa onkin yksi tulevien vuosien keskeisimpiä toimia.

Kyläsuunnitelma työssä kylän kumppanina kulki Maaseudun Sivistysliiton kyläkehittäjät. Kyläsuunnitelmatyö oli osa Joensuun seudun Leader-yhdistyksen, Pohjois-Karjalan Marttojen ja Maaseudun Sivistysliiton yhteistä Vertaisohjaajia Karjalan kylille-hanketta.

Kyläsuunnitelmatyön pohjaksi järjestettiin vuoden 2018 aikana kaksi kaikille avointa kyläiltaa. Kyläillat pidettiin Heinävaaran koululla. Toukokuussa järjestettiin pistoaitatalkoot, joissa kunnostettiin tsasounan edustan aita, ja nostettiin näin esille kylämaiseman kunnostaminen yhteisvoimin. Lisäksi kehittämisideoita kerättiin asukkailta heinäkuun Ryssäysmarkkinoilla, joissa kyläyhdistyksen teltalla pääsi kirjaamaan pöydälle ideat ja kehittämiskohteet.

Kylien asukkaita aktivoitiin myös kyläkyselyllä, johon saatiin vastauksia myös vapaa-ajanasukkailta. Kyselystä tarkemmin liitteessä 1. Syksyllä 2018 osui lisäksi ProAgria Pohjois-Karjalan järjestämä maisemakävely. ProAgrian laatima raportti kävelystä kohteineen löytyy liitteenä 2. Maisemakävely tuki hyvin kyläsuunnittelussa esiin tullutta kylän ilmeen ja ympäristön kunnostamisen teemaa.

Heinävaaran kyläyhdistys Liiteri yhdessä Maaseudun Sivistysliiton kanssa koosti suunnitelman kerättyjen materiaalien pohjalta vuoden 2018 lopussa. Tulevaisuussuunnitelmat on tehty 3-5 vuoden päähän. Kyläsuunnitelma on tarkoitettu koko ajan päivittyväksi työkaluksi kylän kehittämisessä, siksi kylätoimijat voivat tehdä suunnitelmaan vuosittain päivityksiä ja täydennyksiä

marraskuu 2018

Heinävaaran kyläyhdistys Liiteri ry

Maaseudun Sivistysliitto

KYLÄN KUVAUS

Heinävaara

Heinävaara on entisen Kiihtelysvaaran kunnan alueella nykyisessä Joensuun kaupungissa sijaitseva kylä. Se on korkean ja pitkän vaaran laella, ja sieltä on komeat näkymät länteen Joensuun suuntaan. Kylän keskustassa risteävät Joensuu–Ilomantsi-tie, Kiihtelysvaaraan johtava Joensuunväylä ja Heinävaarantie eli vanha maantie. Joensuun keskustaan on matkaa noin 25 kilometriä ja Kiihtelysvaaraan 10 kilometriä.

Heinävaara on ollut asuttuna 1600-luvulta lähtien. Vaarakylän talot ja asutus sijaitsevat nauhamaisesti vanhan Tohmajärven maantien eli nykyisen Heinävaarantien varressa. Perinteistä rakennuskantaa on säilynyt Koljolan, Piippolan ja Puustilan pihapiireissä. Museovirasto onkin määritellyt suomalaista vaarakylää erinomaisesti edustavan Heinävaaran vaara-asutuksen yhdeksi Suomen valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä. Uusin asutus on rakentunut Ilomantsintien eteläpuolelle koulun läheisyyteen.

Heinävaaraan lasketaan pääkylän lisäksi myös naapurikylistä Alavi, Tervasuo ja Särkivaara. Näiden yhteinen asukasluku oli vuoden 2015 lopussa 1254 henkilöä. Aiempien arvioiden perusteella noin puolet asukkaista asuu pääkylässä.

Kylällä toimivia yhdistyksiä ovat Heinävaaran kyläyhdistys Liiteri ry, Heinävaaran Marttayhdistys, Heinävaaran Metsästysseura sekä Heinävaaran Kiito (HeKi), joka tällä hetkellä on lähinnä salibandyseura.

Vuosittaisia kylän tapahtumia ovat Ryssäsmarkkinat, MM-tatti sekä hirvipeijaiset. Toimintaa kylällä järjestävät Joensuunseudun kansalaisopisto, Heinävaaran koulun kerhot sekä satunnaisemmin eri järjestöt ja yhdistykset.

Kylässä on yhtenäiskoulu, jonka yhteydessä toimii kirjasto ja sen pihalla on liikuntapaikkoja. Lisäksi kylällä toimivat päiväkotit ja terveysasema. Kylällä on yksi kauppa, K-market Marjuska, jonka yhteydessä on pankkiautomaatti. Lisäksi kylällä palveluja tarjoavat huoltoasema SEO, parturi-kampaamo Bella's sekä käsityö- ja lahjatarvike liike Holvin Puoti, jonka yhteydessä on kahvila.

Kyläläisten kohtaamispaikkoina toimivat Heinävaaran koulu, Seurojentalo sekä metsästyksen osalta metsästysmaja.

Heinävaaran luonto on vaaraseudulle tyypillisesti rehevää ja vaaran korkeus (196 m mpy) tarjoaa mahdollisuuden nähdä maisemia laajasti ympäristöstä. Hiljentymispaikaksi löytyy Koljolan koivikossa sijaitseva tsasouna.

TOIMENPIDETAULUKKO TEEMA: YMPÄRISTÖ

IDEA/KEHITTÄMISKOHDE	KUVAUS/TOIMENPITEET	AIKATAULU	KUKA/KETKÄ	MUUTA HUOMIOITAVAA
Kylätori	- kylän keskipiste, yhteinen 'olohuone' - K-Market läheinen alue, raivataan ja kunnostetaan torialueeksi	Talvella 2019 suunnittelu ja rahoituksen haku	Heinävaaran kyläyhdistys Liiteri	Joensuun maaseudun kehittämisavustusta voisi hakea
	Torille mm. kesäkahvila -> oman kylän nuoria työllistetään kesäajaksi			
Kylän yleisilmeen siistiminen, maiseman kunnostus	Vesakot pois kyliltä esim. Joensuunväylän varren raivaus			Maiseman kunnostukseen Leader-hanke?
	Tienvarsien siivoustalkoot, koululaiset mukaan			
	Lisää roskiksia keskustaan			
	Pistoaitojen kunnostaminen			
	Peltojen laidalle tarpeettomiksi jääneiden koneiden siirto uuteen käyttöön			
Heinävaarantie ja Hepopurontie maisematieksi				
Luontopolun eläinhahmojen ja tietomateriaalin ehostaminen	Infotaulujen päivitys			
Virkistyskalastusmahdollisuuksien kehittäminen	Virkistyskalastuslampi			
Seurojentalon ehostus				
Joensuun kaupungin kesäviirit Heinävaaraan				

TEEMA: PALVELUT

IDEA/KEHITTÄMISKOHDE	KUVAUS/TOIMENPITEET	AIKATAULU	KUKA/KETKÄ	MUUTA HUOMIOITAVAA
Muovinkeräyspiste			Yhteys Eko-rinki oy, kaupunkiin	
Ruokapaikka/pizzeria keskustaan	-viedään viestiä yrittäjille toiveesta -toivotaan huoltoaseman palvelutarjonnan laajentumista			
Rautakauppa				
Yleisö wc keskustaan				
Hammashoitolan ja terveystalveluiden säilyminen				
Taiteen ja luonnon yhdistävä matkailuhanke				

TEEMA: LIIKENNEYHTEYDET, INFRA

IDEA/KEHITTÄMISKOHDE	KUVAUS/TOIMENPITEET	AIKATAULU	KUKA/KETKÄ	MUUTA HUOMIOITAVAA
Kevyenliikenteenväylä Heinävaara-Kiihtelystielle				Myös Joensuun ja Heinävaaran välille toivotaan sekä Toivalantie-Patsonlammentie
Heinävaaran ison risteuksen turvallisuus				
Katuvalaistuksen laajentaminen	- Heinävaarantielle - Tervasuon risteykseen			Varottava kuitenkin liiallista 'valosaastetta', maalaismaisuuuden toivotaan säilyvän
Valokuitu joka torppaan	- valokuitu-hanke käynnissä - liittyjiä kartoitetaan talouksista	liittyjien kartoitus 2018 jatkuu 2019		
Bussiliikennettä lisää	-julkisen liikenteen vuoroja toivotaan lisää etenkin kesäaikaan			

TEEMA: VAPAA-AIKA JA HARRASTEET

IDEA/KEHITTÄMISKOHDE	KUVAUS/TOIMENPITEET	AIKATAULU	KUKA/KETKÄ	MUUTA HUOMIOITAVAA
Kuntosali	Uuden koulun yhteyteen			
Kerhoja lapsille ja nuorille	Olemassa jo paljon kerhoja ja toimintaa ->tarvitaan lisää tiedotusta			Tehostetaan tiedotusta jo olemassa olevista
Luistelukaukalon luo pukukoppi				
Kuntopolkuja luontoon	<ul style="list-style-type: none"> • Pidempiä reittejä • Pidempi hiihtolatu • Toisaalta luontopolkuja löytyy jo -> lisää tiedotusta olemassa olevista reiteistä 			Tehostetaan tiedotusta jo olemassa olevista
Frisbeegolfrata	<ul style="list-style-type: none"> • 9-väyläinen rata • harrastus sopisi monen ikäisille • Kylien välinen projekti? 	selvitys talven 2019 aikana		
Harrastepaikkoja lisää	<ul style="list-style-type: none"> • Uimahalli • Uimaranta • Koirapuisto • Skeittirampin kunnostus • Tarzan keinu 			
Harrastustoimintaa lisää	<ul style="list-style-type: none"> • Liikuntapiirejä • Koko kylän lenkkirinki • Käsityöt/perinnetyöt • Näytelmäkerho 			Tehostetaan tiedotusta jo olemassa olevista
Kirjaston aukioloaikoja lisää				

TEEMA: YHTEISTYÖ JA YHTEISÖLLISYYS

IDEA/KEHITTÄMISKOHDE	KUVAUS/TOIMENPITEET	AIKATAULU	KUKA/KETKÄ	MUUTA HUOMIOITAVAA
Kyläturvallisuusteeman tarttuminen	Kylän pelastusryhmätoiminnan esittely Kyläturvallisuussuunnitelma		Kylän pelastusryhmä & Heinävaaran kyläyhdistys Liiteri	
Kyläläisten aktivointi talkoisiin				
Kylien välisen yhteistyön lisääminen	Yhteiset tapahtumat ja toiminta			
Naapurikylien kanssa yhteiset kokoontumiset	-Aloitetaan yhteiset kokoontumiset -Alavi, Heinävaara, Särkivaara -Ensimmäisen kokoontumisen asialistalla voisi olla frisbeegolfrata (aloite rataan tullut)	Talvella 2019	Alueen kyläyhdistykset yhteistyössä kyläkehittäjien kanssa	

Heinävaaran kyläkysely 2018

Kyläkyselyn toteuttaminen

- Kysely toteutettiin 24.9.-22.10.2018 välisenä aikana
- Vastauksia saatiin kaikkiaan 43
- Vastaajista 88 % oli vakituisia asukkaita ja 12 % vapaa-ajanasukkaita.
- 51 % vastaajista oli 40-65 vuotiaita, liki 40 % 20-40 vuotiaita ja 9 % alle 20 vuotiaita.
- Kysely oli vastattavissa verkossa sähköisenä Google-kyselynä. Tietoa kyselystä jaettiin mm. FB-sivujen kautta sekä joka talouteen jaetun kyläiltakutsun mukana.
- Kyselyn toteutti yhteistyössä Heinävaaran kyläyhdistys Liiteri ry ja Maaseudun Sivistysliitto. Kysely oli osa kyläsuunnitelmatyötä ja näin osa Vertaisohjaajia Karjalan kylille -hanketta.

Ohessa koonti kyselyn vastauksista. Yhteenvedot vastauksista on tehty kysymyksittäin.

Kerro oma mielipaikkasi kylältä! (18 vastausta)

- Heinävaaran koulun alue ja ympäristö liikuntamahdollisuuksineen
- Vaaran laki, kylän korkein kohta kauniine maisemineen, Heinävaarantie, Kolittajanmäeltä näkymä, Vatalan maisemapaiikka, Ukonlampi
- Luontopolut, kaikki pyöräiltävät metsätiet, luistelukenttä
- Seurojentalo, kaupan seutu, Ryssäsmarkkinoiden aikaan koko keskustan seutu
- Koti

Minkälaisia tapahtumia kaipaisit omalla kylällä? (20 vastausta)

- Toivetapahtumia ja toimintaa: Joogaretriitti, juhannustanssit ja kokko, tanssi- ja laviskurseja, joulutapahtuma, puurojuhla, rantakalailta, lähiruokamyymäläiset, perinnerakentaminen, lapsille pomppulinna, elokuvailta koululle
- Tapahtumia, joissa yhteisöllisyys korostuu
- Kulttuuritapahtumia enemmän
- Kaikkina vuodenaikoina tapahtumia ja toimintaa, esim. syyskauden avaus, talvikauden avaus jne., leikkimielisiä kilpailuja tai muuta vuoden aikaan sopivaa ohjelmaa ja musiikkia, paikkana esim. koulun alue. Kesäviikonloppuisin illanviettoja (laulua, tanssia, karaokea, esiintyjä)
- Liikunnallisia tapahtumia, liikuntaa ja luontoa esim. suunnistus tai retkeily, miesten liikuntailtoja sählyn tai vaihtelevien lajien parissa (miehet löytää liikuntaharrasteisiin naisia huonommin)
- Kylämaiseman säännöllinen hoitaminen esim. talkoilla. Talkoita pihapiirien/tienvarsien siivoamiseen/siistimiseen
- Pop up-kahviloita viikonloppuisin, voisi tutustua muihin kyläläisiin
- Ryssäsmarkkinat ja MM-Tattikarnevaalit mukavia koko perheen tapahtumia, varsinkin nyt kun MM-Tattikarnevaalit oli koululaisilla koulupäivä.

Mitä palveluita kaipaisit? (24 vastausta)

- Ravintola/ruokapaikka/pizzeria/grilli/pikaruokapaikka, esim. huoltoaseman palvelutarjonnan laajentaminen; lounastarjoilua, grilli, pizza
- Kuntosali, pidempi kylälätkä, Heinävaaran ja Alavin välille lätkä, uimapaikka esim. Ukonlampi
- Kirjastossa laajemmat aukioloajat
- Valokuitu, parempi nettiyhteys
- Matkahuollon palvelupiste, lisää linja-autovuoroja Joensuuhun
- Laajemmat päivähoitopalvelut, iltahoito uupuu, vaikka muualta Joensuuta löytyy, terveyspalveluja lisää
- Lisäksi toivottiin: parturi, hemmotteluhoitola, rakennustarvikkeita, käsityötarvikkeita lisää, lapsille kerhoja, nuorille valvottu kokoontumispaikka

Mikä lisäksi sinun viihtyisyyttä omalla kylällä? (24 vastausta)

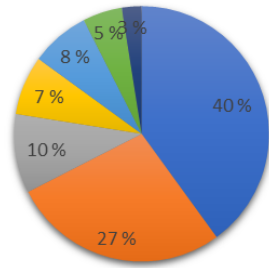
- Kävelytie Kiihtelykseen, kevyenliikenteenväylä Toivalantieltä Patsonlammentielle Joensuuväylän varrella, Katuvalot, etenkin risteysalueilla, Teiden kunnossapito, Sahirinteen tien kunnostus, peruskorjaus tai päällystäminen
- Puhtaan luonnon ja ympäristö kunnioittaminen, Kylämaiseman ylläpito, peltomaisemat, maiseman arvostaminen, Heinävaarantien maiseman suojele (ei uudisrakentamista), tienvarsien ja palveluiden pihapiirien siisteys ympärivuoden, siisti ympäristö
- Paremmat ulkoilureitit, luontopolkuja, pidempi pururata, luontopolku kuntoon välillä Toivalantie-Patsonlammentie, hiihtolätkä Heinävaara-Kiihtelysvaara
- Pukukoppi luistelukentälle, kuntosali koululle
- Näytelmäkerho, Harrastusmahdollisuuksia nuorille (muutakin kuin liikunnallisia)
- Muovinkeräyspiste
- Siisti ravintola/pubi, jossa voisi ruokailla myös viikonloppuisin, viettää aikaa ja kohdata muita asukkaita
- Yhteisöllisyys, yhteiset tapahtumat, asukkaat lähtisivät yhteisiin talkoisiin
- Keskustassa, kaupoissa ja liikehuoneistossa vuodenajan mukainen yleisilme (kesäkukat, jouluvalot/kuuset), loisi yleistä viihtyisyyttä ja elävyyttä kylälle. Voisiko johonkin isoon kylänkuuseen laittaa jouluvalot? Positiivinen maamerkki valoista myös

Kyselyssä on esitetty erilaisia teemoja kyläkehittämiseen. Merkitse kunkin teeman alta mielestäsi ensisijaisin kehittämisen kohde seuraavien vuosien aikana. Jos listalta uupuu tärkein, lisää se kohtaan Muu?

Teemat olivat

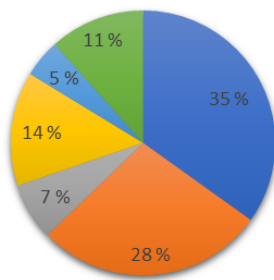
- Ympäristö,
- Liikenneyhteydet, infra
- Palvelut
- Vapaa-aika ja harrastukset
- Yhteistyö ja yhteisöllisyys

Ympäristö

- Vesakot pois kyliltä, esim. Joensuunväylän varren raivaus
- Heinävaarantien ja Hepopurontien kunnostaminen maisematieksi
- Luontopolun eläinhahmojen ja tietomateriaalin ehostaminen
- Pistoaitojen kunnostaminen
- Virkistyskalastusmahdollisuuksien kehittäminen
- Seurojentalon ehostus
- Joensuun kaupungin kesäviirit Heinävaaraan

Liikenneyhteydet, infra

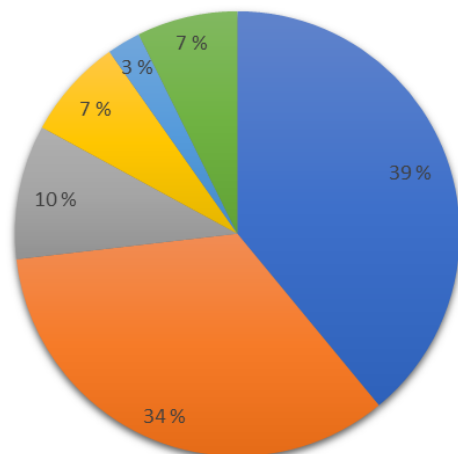

- Kevyenliikenteenväylä Heinävaaran ja Kiihtelysvaaran välille
- Heinävaaran ison risteuksen turvallisuus
- Katuväläistuksen laajentaminen (esim. Heinävaarantie)
- Valokuitu joka torppaan
- Bussiliikennettä lisää kesäaikaan
- Muu

Muu:

- Kevyenliikenteenväylä Joensuu-Heinävaara välille
- Kevyenliikenteenväylä Toivalantie-Patsonlammentie
- Tervasuon risteykseen katuvalot
- Ei lisää katuväläistystä (valosaastetta), säilytetään maalaisraitti maisemineen.
- Heinävaarantien kunnostaminen

Palvelut

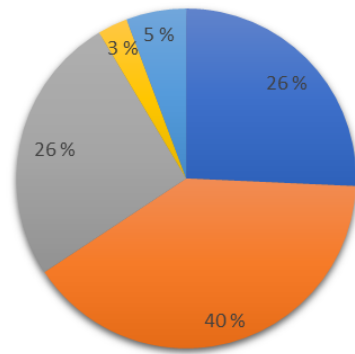

- Muovinkierrätyspiste
- Pizzeria tai muu ruokapaikka
- Kuntosali
- Rautakauppa
- Yleisö wc keskustaan
- Muu

Muu:

- Nykyisen huoltoaseman yhteyteen palveluiden kehittäminen, ruokailua, jne
- Hammashoitolan säilyttäminen Heinävaarassa
- Huoltoaseman palvelutarjonnan laajentaminen

Yhteistyö ja yhteisöllisyys

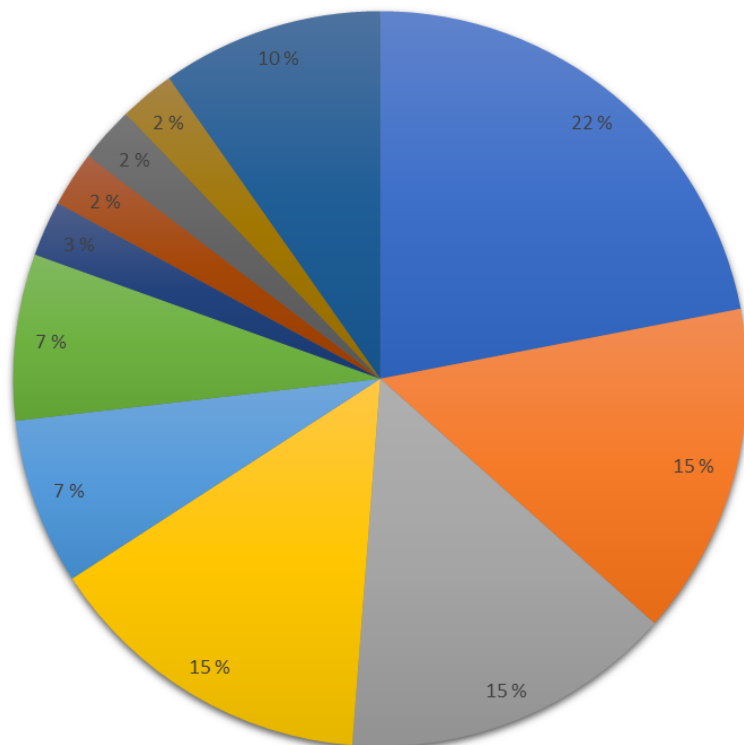
- Kyläturvallisuusteemaan tarttuminen
- Kyläläisten aktivointi talkoisiin
- Kylien välisen yhteistyön lisääminen
- Naapuri kylien kanssa yhteiset kokoontumiset
- Muu

Muu:

- Kalastuskunnan ja metsästysseuran tapahtumat avoimiksi koko kylän asukkaille, esim. rantakala ja hirvisoppa
- Tienvarsien siivoustalkoot, myös koululaisille

Vapaa-aika ja harrastukset

- Kuntosali uuteen kouluun
- Kerhoja lapsille ja muuta tekemistä
- Luistelukaukalon luo pukukoppi
- Kuntopolkuja luontoon
- Uimahalli
- Uimaranta
- Valaistu hiihtolatu
- Koirapuisto
- Koko kylän lenkkirinki (sovittu yhteinen lenkki-ilta, jonne kaikki voivat osallistua)
- Harrastusmahdollisuuksia enemmän, esim. liikuntapiirejä
- Muu

Muu:

- Opetusta puuntöihin ja rakentamiseen perinteisin menetelmin
- Talkoita
- Kirjasto, joka on auki iltaisin
- 9-väyläinen frisbeegolfrata
- Hyvä näinkin mutta paikalliset harrastekerhot esim. käsityö ja liikunta voisi olla monipuolisemmin.

Vapaa sana (15 vastausta)

- Teemojen alta edeltä olisi pitänyt saada valita useampi, kaikki tärkeitä!
- Kylältä uupuu yhteisöllisyys, vain harvat järjestää tapahtumia, nuoria pitäisi saada mukaan
- Kylämaiseman kunnostus
- Myös Heinävaarantie kaipaisi kunnostusta, tiessä pahoja reikiä ja halkeamia
- Kylän facebook sivuille monipuolisemmin sisältöjä
- Julkiseen liikenteeseen parannusta
- Kaupan ja Ilomantsin tien risteykset näkyvyydeltään huonoja
- Enemmän roskiksia kävelyteiden varrelle, etenkin kaupan ja koulun välille
- Laavupaikkoja lisää ja ehdottomasti tie auki talvellakin Iso valkeisen laavulle.
- Heinävaara mahtava paikka asua ja elää! Joensuusta löytyy lisää aktiviteettia sitä kaipaaville. Hienoa, että ympäristöstä ja ihmisistä halutaan pitää huolta ja meillä on mahdollisuus vaikuttaa asioihin!
- Hyvä paikka asua, toivottavasti nykyiset palvelut säilyvät.
- Viihtyisä ja rauhallinen kylänhenki täytyy säilyttää.